

7. Inntekt og lønn

Det å ha sin egen inntektskilde er svært viktig for å kunne leve et uavhengig liv. Derfor har både det å få lettere adgang på arbeidsmarkedet og å få forbedret lønnsutsiktene i forhold til menn vært en viktig del av likestillingskampen. Men fortsatt henger kvinner etter menn når det gjelder inntekter og lønn.

Kvinner tjener fortsatt mindre enn menn

I 1998 utgjorde kvinners inntekt 59 prosent av menns inntekt. Siden midten av 1980-tallet har det vært en bedring av kvinners inntektsnivå; i 1984 utgjorde

den gjennomsnittlige bruttoinntekten til kvinner 47 prosent av mennenes.

Tabell 7.1 viser at inntektsforskjellen dels kan relateres til kvinners og menns ulike deltakelse i arbeidslivet. Mens 76 prosent av alle menn hadde lønnsinntekt og 26 prosent hadde næringsinntekt, gjaldt dette for henholdsvis 67 og 3 prosent av alle kvinner. Når det gjelder næringsvirksomhet gir ikke dette nødvendigvis et riktig bilde av aktiviteten. En familiebedrift vil som oftest stå oppført i én persons navn, selv om også andre familie-medlemmer bidrar. Ofte er det mannen i familien som blir bokført med denne inntekten. Likevel er den gjennomsnittlige inntekten fra næringsvirksomhet også betydelig høyere for menn enn for kvinner, med en gjennomsnittlig kjønnsforskjell for dem som er oppført med næringsvirksomhet på ca. 130 000 kroner. Omtrent like mange kvinner og menn har inntekt av renter, aksjer og eiendom, men inntektsnivået til mennene er nesten tre ganger så høyt som kvinnenes. Det er flere kvinner enn menn som har inntekt fra diverse ytelser, slik som folketrygd, bidrag, barnepensjon og lignende, men også her er det gjennomsnittlige inntektsnivået for dem som mottar ytelsene høyere for menn. Problemet med at inntekter som blir delt i husholdningen registreres på bare én person kan også

Boks 7.1. Inntektsbegreper

Bruttoinntekt er summen av lønn, pensjoner, næringsinntekter og kapitalinntekter.

Lønn omfatter lønn, honorar, naturalytelser, skattepliktige sykepenger og dagpenger under arbeidsledighet.

Pensjoner omfatter utbetalte ytelser fra folketrygden og tjenstepensjoner.

Næringsinntekter er inntekt fra næringsvirksomhet.

Kapitalinntekter er renteinntekter og mottatt aksjeutbytte.

Tabell 7.1. Gjennomsnittlig inntekt for bosatte personer 17 år og eldre for ulike inntektskilder, etter kjønn. Tall for de med beløp på postene. 1998. Kroner

Inntektskilde	Kvinner		Menn	
	Beløp	Andel med beløp	Beløp	Andel med beløp
Bruttoinntekt	155 765	98,6	264 157	99,3
Lønn	155 664	67,0	239 104	75,7
Næringsinntekt	209 232	2,7	339 376	25,5
Pensjoner og diverse ytelser ...	134 745	26,5	179 335	18,9
Kapitalinntekt og inntekt av eiendom	66 083	10,4	181 038	11,3
Andre inntekter	10 894	9,9	19 844	17,5

Kilde: Selvangivelsesstatistikk 1998, Statistisk sentralbyrå.

gjelde for andre inntektskilder, og gir derfor ikke et direkte bilde av forskjeller i tilgang på penger, da tallene ikke sier noe om fordelingen innenfor husholdningene.

Lik inntektsutvikling for kvinner og menn på 1990-tallet

Inntektsutviklingen for kvinner og menn på 1990-tallet har vært ganske lik.

Bruttoinntekten har steget omtrent like mye for kvinner og menn fra 1993 til 1998, omtrent 20 prosent i faste kroner. Inntektsutviklingen har vært lik for kvinner og menn for de fleste inntektstyper, men noen peker seg ut. Kvinner har hatt en nedgang på 12 prosent i næringsinntekt fra primærnæringene, mens menn ligger på det samme nivået i 1998 som i 1993. Når det gjelder annen næringsinntekt har kvinner hatt en sterkere inntektsvekst enn menn, 16 prosent økning mot 5 prosent for menn. Utbytte fra aksjer er det fortsatt menn som får mesteparten av, og denne forskjellen har økt i perioden. Økningen i aksjeutbytte har vært omtrent dobbelt så stor for menn som for kvinner.

Flest menn i de høyere inntektsklasser

Når vi fordeler kvinner og menn etter inntektsklasser, ser vi ikke overraskende at det er større andeler kvinner i de lavere inntektsklassene, og større andeler menn i de midlere og høyere inntektsklassene. 35 prosent av kvinnene hadde

Tabell 7.2. Inntektsutvikling for kvinner og menn for ulike inntektskilder. 1993-1998. 1993=100¹

	1993		1996		1998	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Bruttoinntekt	100	100	108	108	120	119
Lønn	100	100	111	109	123	121
Tjenestepensjon mv.	100	100	113	115	128	127
Ytelser fra folketrygden	100	100	104	103	117	112
Næringsinntekt av jordbruk, skogbruk og fiske medregnet skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	100	100	86	95	88	100
Annen næringsinntekt medregnet skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	100	100	104	99	116	105
Renter av bankinnskudd	100	100	62	63	66	65
Aksjeutbytte medregnet utenlandsk aksjeutbytte ²	100	100	90	108	130	161

¹ Tallene er indeksjusterte.

² I 1993 er godtgjørelse inkludert.

Kilde: Selvangivelsesstatistikken, Statistisk sentralbyrå.

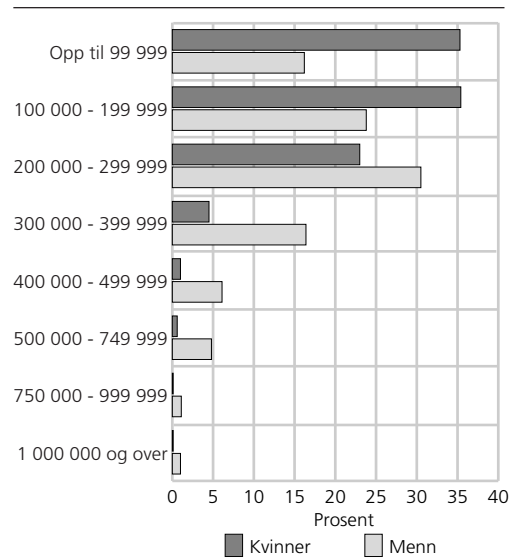
en bruttoinntekt på under 100 000 kroner og 71 prosent av kvinnene hadde under 200 000 kroner i 1998. Tilsvarende tall for menn var 16 og 40 prosent. Det var en større andel menn enn kvinner som hadde bruttoinntekt på mellom 200 000 og 400 000 kroner, 47 prosent av mennene og 28 prosent av kvinnene. For de med høyest bruttoinntekt, over 1 million, var andelen menn ti ganger større enn andelen kvinner. 1 prosent av mennene hadde bruttoinntekt over 1 million kroner, mot 0,1 prosent av kvinnene.

Unge kvinner har lavest inntekt, middelaldrende menn har høyest

Inntekt varierer ikke bare mellom kjønnene, den varierer også mye etter alder. Både kvinner og menn har en inntekstopp i alderen 45-54 år. Det er i denne alderen yrkesaktiviteten er størst. Det er de aller yngste og de aller eldste som har lavest inntekt. De yngste er som oftest fortsatt under utdanning og har således sjelden heltids sysselsetting. De eldste har pensjon som sin viktigste inntektskilde.

Aller lavest bruttoinntekt har kvinner i alderen 17-24 år. De tjener ca. 30 prosent av hva en gjennomsnittsmann tjener. Menn i samme aldersgruppe ligger litt over med omtrent 40 prosent av gjennomsnittsmannen. På det samme nivået ligger de eldste kvinnene, de over 80 år. De eldste mennene tjener i overkant av 50 prosent av gjennomsnittsnivået for alle menn. De kvinnene som tjener mest (35-54 år) tjener omtrent tre firedeler av gjennomsnittsmannen, mens tilsvarende gruppe for menn har omtrent 30 prosent høyere inntekt enn gjennomsnittsmannen.

Figur 7.1. Andel kvinner og menn, etter inntektsklasse. Bruttoinntekt. 1998. Prosent

Kilde: Selvangivelsesstatistikken, Statistisk sentralbyrå.

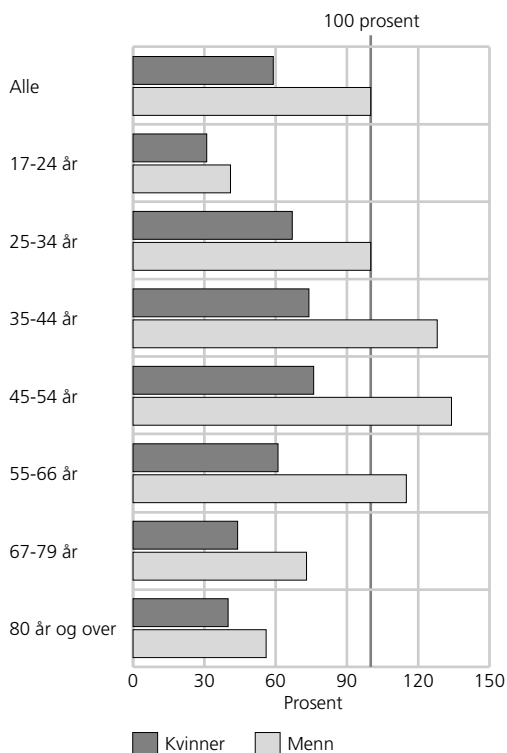
Flere kvinner enn menn i lavinntektsgruppen

Det er litt flere kvinner enn menn som tilhører lavinntektsgruppen. Lavinntekt blir her definert som halvparten av median inntekt per forbruksenhet i husholdningene (se egen boks). I 1998 tilhørte 7 prosent av kvinnene og 5 prosent av mennene denne gruppen. Siden personer som lever i et parforhold blir registrert med den samme inntekten, er det først og fremst blant enslige og enslige forsørgerere at vi finner kjønnsforskjeller. I yrkesaktiv alder (25-64 år) er svært mange kvinner og menn enten gift eller samboende, og det er da heller ikke store kjønnsforskjeller i disse aldersgruppene.

Mange unge og eldre enslige i lavinntektsgruppen

Ser vi spesielt på de enslige, var det mange av kvinnene under 30 år og over 65 år som havnet i lavinntektsgruppen.

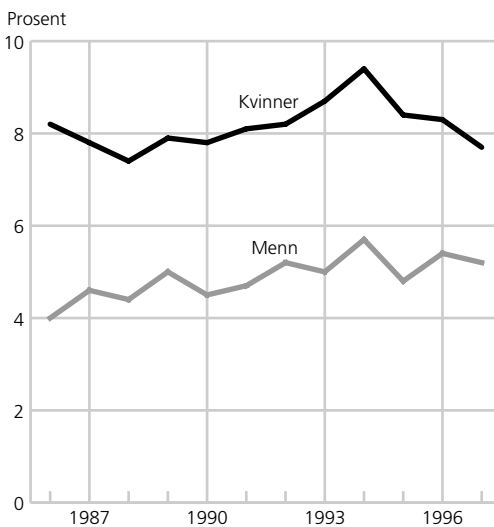
Figur 7.2. Gjennomsnittlig bruttoinntekt for kvinner og menn i ulike aldersgrupper i prosent av gjennomsnittlig bruttoinntekt for alle menn. 1998

Kilde: Lønns- og inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Også blant menn var det flere med lavinntekt i disse aldersgruppene, men ikke like stor andel som blant kvinnene. I 1998 var 29 prosent av enslige kvinner over 65 år og 26 prosent av enslige kvinner under 30 år i denne gruppen. Tilsvarende tall for enslige menn var henholdsvis 17 og 21 prosent. En av grunnene til at mange eldre enslige kvinner havner i denne gruppen, er at de utgjør en stor del av minstepensjonistene. I aldersgruppen 30-64 år er det en noe større andel enslige menn som har lavinntekt enn enslige kvinner.

Figur 7.3. Andel personer med inntekt etter skatt per forbruksenhet under halvparten av median inntekt¹. 1986-1997. Prosent

¹ Som forbruksvekt er brukt kvadratroten av antall personer i husholdningen. Studenter er utelatt.

Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

For alle kvinner og menn har andelen i lavinntektsgruppen gått opp fra 1986 og utover 1990-tallet for så å reduseres igjen mot slutten av tiåret. Men det har i perioden vært en delvis utjevning mellom kvinner og menn, i og med at andelen kvinner med lavinntekt har minket og andelen menn med lavinntekt har økt. Likevel er det altså fortsatt en større andel av kvinnene som faller inn under denne gruppen. Det er eldre kvinner over 75 år og unge kvinner og menn i alderen 18-24 år som har størst andeler under lavinntektsgrensa.

Menn har høyere årslønn enn kvinner

Menn har høyere årslønn enn kvinner innenfor de aller fleste næringshovedområder. Til dels dreier det seg om store

Tabell 7.3. Andel enslige personer med husholdningsinntekt under 50 prosent av medianinntekten per forbruksenhet for alle personer, etter alder og kjønn. Eksklusive studenter¹. 1986 og 1998. Prosent

	Alle	Enslige			
		0-29 år	30-44 år	45-64 år	65 år og over
Kvinner					
1986	34,1	23,9	13,7	20,0	43,8
1998	21,4	26,0	7,4	8,4	28,9
Menn					
1986	16,7	16,5	10,4	12,2	28,4
1998	15,5	20,7	13,6	11,9	16,5

¹ Studenthusholdninger er her definert som husholdninger som mottok studielån i løpet av inntektsåret, og der hovedinntektstakeren verken var yrkestilknyttet eller trygdemottaker. Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå.

forskjeller. De tre områdene med størst forskjell av dem som er vist i tabell 7.5, er også de tre områdene hvor menn gjennomsnittlig har høyest årslønn. I forsikring ligger gjennomsnittlig årslønn for kvinner 91 000 under årslønna for menn. Også i forretningsmessig tjenesteyting og blant kontorfunksjonærer i varehandelen er forskjellen stor, med henholdsvis 83 000 og 81 000 kroner. I disse tre områdene utgjør årslønna til kvinner ca.

Boks 7.2. Lavinntekt

Med lavinntekt mener vi her personer med husholdningsinntekt etter skatt per forbruksenhet lavere enn halvparten av medianinntekten. Medianinntekten er den inntekten som deler befolkningen i to like deler, der den ene halvparten har lavere inntekt enn dette nivået og den andre halvparten har høyere inntekt.

Valg av ekvivalensskala, altså måten man beregner inntekt per forbruksenhet på, er viktig for å sammenligne inntektsnivået til husholdninger. Ekvivalensskalaen som her er brukt er kvadratrotten av antallet husholdningsmedlemmer. En ekvivalensskala tar hensyn til stordriftsfordelene ved at flere bor sammen. Bolig, TV, vaskemaskin og aviser er eksempler på goder som kan deles av flere. Kvadratrotsskalaen innebærer at alle medlemmene i husholdningen teller likt, og en husholdning på to personer må således ha en inntekt som er 1,4 ganger så høy som en enslig for å ha det like bra økonomisk, mens en husholdning på fire må ha dobbelt så høy inntekt som den enslige. Alle i husholdningen blir registrert med den samme inntekten i statistikken.

tre firedeler av det menn fikk i årslønn i 1998. Dette er også næringsområder hvor

Tabell 7.4. Andel personer med husholdningsinntekt etter skatt under 50 prosent av medianinntekten per forbruksenhet, etter kjønn og alder. 1986, 1991, 1996 og 1998. Prosent

	Alle	0-17 år	18-24 år	25-39 år	40-49 år	50-64 år	65-74 år	75 år og over
Kvinner								
1986	8,6	4,5	11,5	4,0	1,7	5,2	13,4	40,2
1991	8,4	4,5	14,0	5,8	2,2	5,1	11,3	32,5
1996	8,9	4,5	21,5	5,3	2,6	4,0	10,8	31,0
1998	7,0	3,3	20,3	4,9	2,5	2,5	6,2	23,6
Menn								
1986	4,2	3,1	6,1	3,2	3,1	2,4	5,7	17,1
1991	5,0	5,6	7,9	4,9	4,2	1,6	3,5	10,0
1996	6,1	4,1	13,7	6,9	3,4	4,1	4,2	13,0
1998	5,4	3,6	18,1	5,9	3,3	2,9	3,0	6,9

Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå.

det er relativt mange kvinnelige ansatte, spesielt i forsikring og kontorfunksjonærer i varehandelen, hvor kvinneandelen av ansatte er like under halvparten.

Vi finner både kvinne- og mannsdominerte arbeidsplasser i næringsgruppene der ansatte relativt sett tjener minst. I hotell- og restaurantvirksomhet er den gjennomsnittlige årslønna relativt lav, og her utgjør kvinner omtrent to tredeler av de ansatte. I landtransport er årslønna noe høyere, men fortsatt relativt lav. Her utgjør kvinner bare 6 prosent av de ansatte. Begge disse områdene er blant dem som har minst lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.

Offentlig sektor er en viktig arbeidsplass for kvinner. Blant kommuneansatte er kvinner i flertall med 59 prosent, mens de i staten utgjør 36 prosent av de ansatte. I begge disse områdene er kvinners gjennomsnittlige årslønn ca. ni tideler av menns. I skoleverket er lønnsnivået omtrent det samme som i staten og litt høyere enn i kommunesektoren, men forskjellen mellom kvinner og menn er mindre enn i de to andre sektorene.

Stillingsnivå viktig forklaring på lønnsforskjeller

Det er flere faktorer som kan forklare denne forskjellen i lønn mellom kvinner og menn. Alder, ansiennitet og utdanningsnivå er bare noen av faktorene som vil spille en rolle når en sammenligner lønnsnivået for kvinner og menn. De tallene som er gjengitt i tabell 7.5 er bruttotall og tar ikke hensyn til slike faktorer. I NOU 1993:17 blir det vist til tre ulike mekanismer som kan forklare en form for diskriminering når det gjelder lønn. *Stillingsdiskriminering* er når kvinner og menn har ulik adgang til stillinger og virksomheter, og dels ulike muligheter

Tabell 7.5. Gjennomsnittlig årslønn¹ for kvinner og menn i en del områder og næringer/grupper. Heltidsansatte. 1998

Område/ næring/ gruppe	Kvinner	Menn	Kvinne- andel av an- satte ²
Industriarbeidere i			Prosent
NHO-bedrifter	212 300	233 400	18
Varehandelen			
Kontorfunksjonærer ...	245 600	326 100	48
Butikkfunksjonærer	194 800	223 700	53
Lagerfunksjonærer	202 400	221 400	11
Landtransport (arbeidere)	198 900	209 800	6
Hotell og restaurant	185 700	199 700	67
Forretningsmessig			
tjenesteyting	259 400	342 700	33
Forsikring	265 300	356 400	47
Forretnings- og spare- banker	234 500	282 300	48
Ansatte i kommunene ..	224 000	254 600	59
Statsansatte	237 700	264 700	36
Skoleverket	249 500	266 000	55

¹ Årslønn eksklusive overtidstillegg, men inklusive andre tillegg.

² Basert på tall fra lønnsstatistikken for de enkelte grupper. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

ved senere forfremmelser. Når kvinner mottar lavere lønn enn menn med de samme kvalifikasjonene, den samme stillingen og innenfor den samme virksomheten kalles det *direkte diskriminering*. En tredje mekanisme er når kvinne- og mannsdominerte stillinger tenderer til å bli dårligere betalt enn mannsdominerte stillinger, uavhengig av utdanningslengde eller andre lønnsrelevante faktorer. Dette kalles *verdsettelsesdiskriminering*.

I NOU 2000:4 blir det gjennomgått ulike analyser som søker å forklare lønns-gapet mellom kvinner og menn. Den viktigste faktoren for å forklare forskjeller i lønn mellom kvinner og menn er forskjeller i stillingskategori. Det vil si at mye av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn kan forklares med at menn i større grad enn kvinner innehar de stillingene som

gir best betalt. Det kan dels skyldes at menn og kvinner gjør ulike valg innenfor sine yrkeskarrierer, dels at kvinner ikke har samme tilgang til de best betalte stillinger som menn, altså en form for stillingsdiskriminering.

Mindre forskjeller på 1990-tallet

Det har vært en forbedring i kvinners gjennomsnittlige årslønn i forhold til menns på 1990-tallet. Det gjelder for alle områdene nevnt i tabell 7.6. Størst relativ fremgang har det vært i interesseorganisasjonene, men også blant statsansatte har det vært en stor forbedring. Minst endring har det vært blant industriarbeidere i NHO-bedrifter, men her lå kvinners årslønn i forhold til menns relativt høyt allerede i 1990. Samme endring har det vært i næringsområdet forretnings- og sparebanker, og her var utgangspunktet for kvinner dårligere. For næringsområdene med størst forskjell i 1998, forsikring, kontorfunksjonærer i varehandelen og forretningsmessig tjenesteyting, har det vært en relativt stor forbedring fra 1990, med henholdsvis 4, 5 og 5 prosentpoeng forbedring av kvinners årslønn som andel av menns årslønn.

Menn får mest i tillegg utbetalinger

I de fleste næringer utbetales ulike former for tillegg utover grunnlønnen. Tilleggene kan være en kompensasjon for ekstra arbeidsbelastning, ubekvem arbeidstid, ubekvemme arbeidsforhold eller risikofylt arbeid (NOU 1997:10). Lønnsstatistikken for 1999 viser at menn i større grad enn kvinner mottar disse tilleggene. Tillegg blir her definert som uregelmessige tillegg, bonus og provisjon med videre og overtidsgodtgjørelse. For de fleste næringer er det overtidsgodtgjørelse som utgjør den største delen av tilleggene, både for kvinner og menn.

Tabell 7.6. Gjennomsnittlig årslønn¹ for kvinner som andel av gjennomsnittlig årslønn for menn i en del områder/næringer/grupper. Heltidsansatte. 1990 og 1998

Område/næring/gruppe	1990	1998
Industriarbeidere i		
NHO-bedrifter	89,7	90,9
Industrifunksjonærer i		
NHO-bedrifter	74,2	² 77,7
Varehandelen		
Kontorfunksjonærer	70,6	75,3
Butikkfunksjonærer	83,3	87,1
Lagerfunksjonærer	88,1	91,4
Landtransport (arbeidere)	93,4	94,8
Hotell og restaurant	93,0
Forretningsmessig tj.yting	71,1	75,7
Forsikring	70,7	74,4
Forretnings- og sparebanker	81,4	82,6
Interesseorganisasjoner ...	73,4	² 79,3
Ansatte i kommunene	86,6	88,0
Statsansatte	84,8	89,8
Skoleverket	89,6	93,8

¹ Årslønn eksklusive overtidstillegg, men inklusive andre tillegg.

² Tall fra 1997.

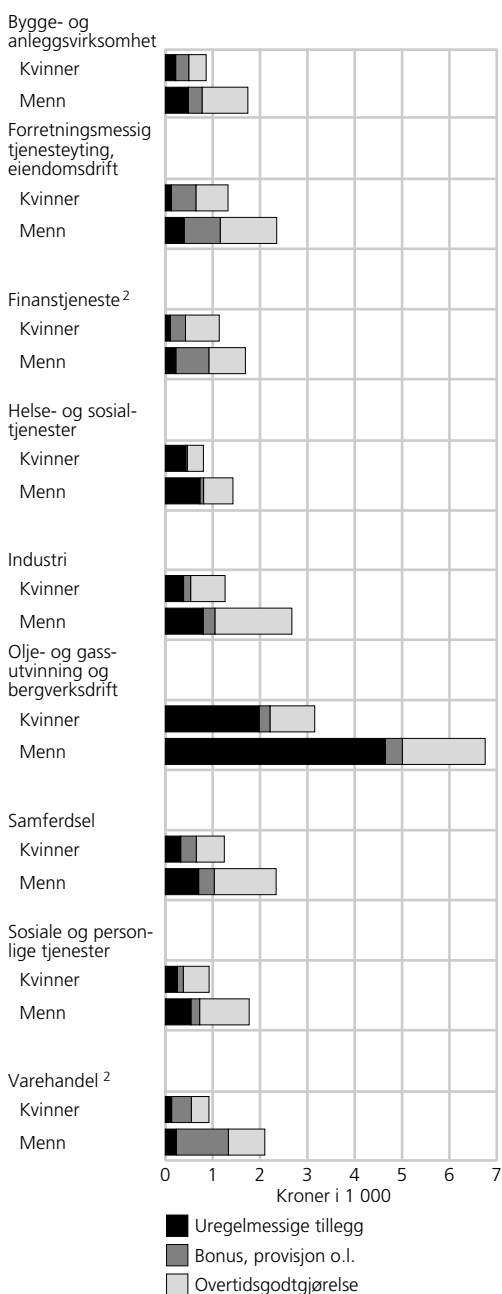
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Samlet ligger kvinners tillegg på ca. halvparten av menns. Nærmest mennene ligger kvinnene i finanstjenester, der tilleggene til kvinner utgjør 63 prosent av tilleggene til menn. I varehandel utgjør kvinners tillegg bare 44 prosent av menns tillegg. Det er olje- og gassutvinning og bergverksdrift som har de klart største tilleggene, både for kvinner og menn, men kvinner mottar under halvparten av menn (48 prosent). Helse- og sosialtjenester, som er en næring med relativt høy kvinneandel, er av de næringer som mottar minst i tillegg. Men også her ligger kvinner langt etter menn, med 56 prosent av tilleggene til menn.

Færre kvinnelige lavlønte

Levekårsundersøkelsene viser at i 1980 var så mye som 58 prosent av kvinnelige ansatte lavlønte (lavlønn blir her definert som 85 prosent av gjennomsnittlig

Figur 7.4. Tillegg for heltidsansatte kvinner og menn i ulike næringer¹, per 1. oktober 1999. Kroner

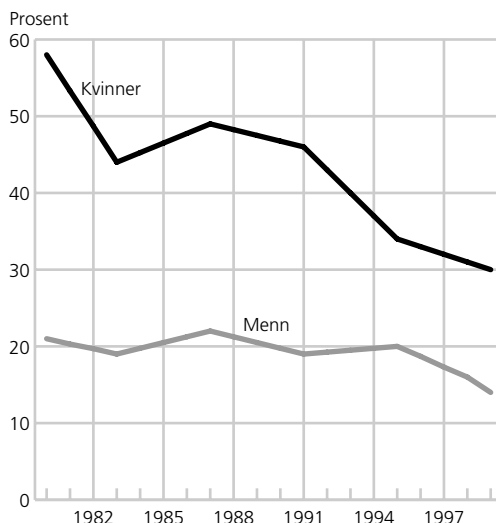

¹ NOS Standard for næringsgruppering.

² Tall for 1. september 1999.

Kilde: Lønnsstatistikk 1999, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.5. Andel som er lavlønte¹ av ansatte, kvinner og menn. 1980-1999. Prosent

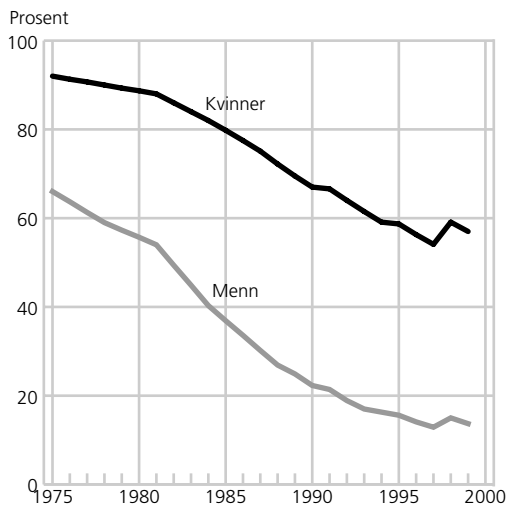

¹ Lavlønte er ansatte med (beregnet) timelønn i hovedyrket mindre enn 85 prosent av gjennomsnittlig timefortjeneste i industrien. Overtidstillegg, skifttillegg mv. er ikke regnet med.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå.

timefortjeneste i industrien). Til sammenlikning var andelen lavlønte blant mannlige ansatte 21 prosent. I perioden frem til 1999 har andelen lavlønte gått ned for både kvinner og menn. Fra 1980 til 1999 ble andelen lavlønte kvinner omtrent halvert, fra 58 til 30 prosent. Nedgangen var sterkest fra 1980 til 1983 og fra 1990 til 1995. Når det gjelder mennene, lå andelen lavlønte stabilt rundt 20 prosent fra 1980 og frem til 1995, men i 1999 var den kommet ned i 14 prosent. Dermed har kjønnsforskjellen i andel lavlønte gått ned fra 1980 til 1999. I 1980 var det i underkant av tre ganger så mange kvinnelige som mannlige lavlønte, mens det i 1999 var i overkant av dobbelt så mange.

Figur 7.6. Andel minstepensjonister blant pensjonister, etter kjønn. 1975-1999¹. Prosent

¹ Fra og med 1998 mottar ikke ugifte, skilte og separerte forsørgere særtillegg, og regnes derfor ikke med som minstepensjonister.

Kilde: Rikstrygdeverket.

Mange kvinnelige minstepensjonister

Andelen minstepensjonister har gått jevnt nedover blant både kvinner og menn. Spesielt på 1980-tallet var nedgangen stor. Nedgangen har imidlertid vært klart størst for menn. Forskjellen mellom kvinner og menn i andel minstepensjonister har mer enn fordoblet seg, fra under 20 til 43 prosentpoeng flere kvinnelige enn mannlige minstepensjonister i 1999. I 1999 var andelen minstepensjonister blant kvinner 57 prosent og blant menn 14 prosent. Hovedårsaken til at færre nå er minstepensjonister er at flere har opparbeidet nok pensjonspoeng i arbeidslivet, slik at de mottar tilleggspensjon utover særtillegget. En økende andel kvinner i arbeidslivet vil i tiden som kommer bidra til å redusere andelen

Boks 7.3.

Minstepensjonister er de som bare mottar grunnstønad og særtillegg, og ikke har opparbeidet seg tilleggspensjon utover særtillegget. Tilleggspensjon blir opparbeidet gjennom arbeidslivet. I 1998 ble særtillegget økt med drøyt 9 000 kroner og grunnbeløpet med i underkant av 3 000 kroner. Hensikten var at minstepensjonen skulle øke med 1 000 kroner i måneden. En konsekvens av dette var at grensen for å få tilleggspensjon ble hevet. Dermed økte antall pensjonister som bare fikk særtillegg og dermed blir betegnet som minstepensjonister. Dette var et engangstilfelle, og i 1999 gikk andelen minstepensjonister ned igjen, i takt med den generelle trenden de siste 25 årene.

minstepensjonister også blant kvinner. Men siden kvinner arbeider deltid i langt større grad enn menn, og siden kvinner fortsatt har lavere yrkesdeltakelse, vil andelen minstepensjonister fortsette å være høyere blant kvinner enn blant menn.